SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów prac Johna Rawlsa stosowanych w tekście ... 7

Wstęp ... 9

Rozdział 1. Potrzeba prawa – społeczeństwo demokratyczne ... 19
1.1. Idea społeczeństwa jako sprawiedliwego systemu kooperacji ... 23
1.2. Jednostka a obywatel. Polityczna koncepcja osoby ... 34
A. Rozumność i racjonalność ... 37
B. Wolność i równość ... 44
C. Tożsamość instytucjonalna jako tożsamość podmiotu prawa ... 51
1.3. Pluralizm jako trwała cecha wolnych społeczeństw. Ciężary sądu ... 57
1.4. Częściowy konsens rozumnych rozległych doktryn ... 64
1.5. Społeczeństwo dobrze urządzone. Reinterpretacja z perspektywy prawniczej ... 70

Rozdział 2. Fundament prawa – prawo w świetle zasad sprawiedliwości i publicznego rozumu ... 81
2.1. Konstrukcja sytuacji pierwotnej i jej zastosowanie do nauki prawa ... 82
A. Sytuacja pierwotna jako narzędzie prezentacji i uzasadnienia koncepcji sprawiedliwości ... 84
B. Sytuacja pierwotna jako źródło formalnych warunków dla prawa ... 94
2.2. Koncepcja działania prawa w praktyce społecznej w świetle zasad sprawiedliwości i doktryny rozumu publicznego ... 101
A. Zasady sprawiedliwości dla struktury podstawowej. Argumentacja w sytuacji pierwotnej ... 102
B. Koncepcja rozumu publicznego jako model funkcjonowania zasad sprawiedliwości w praktyce ... 119
2.3. Publiczny proces prawotwórczy w świetle filozofii politycznej Rawlsa. Zasady sprawiedliwości jako zasady prawne ... 131
2.4. Kooperacyjna koncepcja prawa na tle współczesnych stanowisk w filozofii prawa ... 141
2.5. Sprawiedliwe prawo jako dobro wspólne ... 147
A. Pojęcie wspólnoty i pojęcie dobra na gruncie filozofii politycznej Rawlsa ... 148
B. Związek prawa z dobrem wspólnym u Rawlsa na tle wybranych koncepcji nieliberalnych ... 151

Rozdział 3. W stronę instytucji – polityczna koncepcja sprawiedliwości a porządek prawny ... 157
3.1. Rządy prawa – Johna Rawlsa doktryna konstytucyjna ... 159
A. Liberalna zasada legitymacji i jej znaczenie dla konstytucjonalizmu ... 164
B. Podstawowe wolności jako rdzeń konstytucji ... 171
C. Równa wolność polityczna: wolność wypowiedzi ... 182
D. Równa wolność polityczna: zasada równego uczestnictwa i pozytywny wymiar podstawowych wolności ... 189
E. Kooperacyjna koncepcja prawa a konstytucja w perspektywie prawnoporównawczej ... 194

3.2. Prawo prywatne w świetle sprawiedliwości jako bezstronności (prawo własności, swoboda umów, prawo rodzinne) ... 199
A. Własność ... 200
B. Swoboda umów jako podstawa społecznej kooperacji ... 208
C. Prawo prywatne jako podstawa ładu publicznego ... 214
3.3. Czy sprawiedliwość jest nadrzędnym pojęciem prawnym? Próba odpowiedzi w świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego ... 218
3.4. *Quid lex iniusta est?* Przestrzeganie prawa i jego granice ... 230
A. Przestrzeganie prawa jako obowiązek naturalny ... 231
B. Obowiązek przestrzegania prawa niesprawiedliwego. Uzasadnienie i granice ... 234

Konkluzje ... 239

Bibliografia ... 243

Summary ... 255